

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА НАДЗОР НА ПАЗАРОТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредува координацијата на надзорот на пазарот **за** производите кои се пуштаат на пазарот, контролата на производите кои се внесуваат на пазарот, **како** и примената и општите принципи на СЕ **обележувањето**.

Цел

Член 2

Целта на овој закон е обезбедување на рамка за **вршење на** надзор на пазарот на производите за да се осигура дека производите ги исполнуваат **барањата за** висок степен на заштита на јавните интереси како здравјето и безбедноста воопшто, здравјето и безбедноста на работното место, заштитата на потрошувачите, заштитата на животната средина и безбедноста.

Примена

Член 3

- (1) Одредбите на овој закон се применуваат во случај кога во други закони и во прописите донесени врз основа на тие закони не постојат **посебни** одредби кои имаат иста цел, се од иста природа или имаат ист ефект.
- (2) Одредбите на овој закон се применуваат за производите опфатени со Законот за безбедност на производи и прописите донесени врз основа на тој закон, прекурсорите, медицинските помагала, медицинските производи за употреба кај луѓе, рекреативните пловила, радио и телекомуникациската опрема и другите производи за кои постојат суштествени барања во врска со **аспектите односно** видовите на опасности утврдени со прописите кои се однесуваат на барањата за тие производи.
- (3) Одредбите на овој закон се применуваат за контрола на производи од други земји.

Значење на употребените изрази

Член 4

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

а) “достапност на пазарот” е секое набавување на производ за дистрибуција, потрошувачка или за употреба на пазарот на Република Македонија преку **трговска активност** со или без плаќање на надоместок;

б) „пуштање на пазар“ е активност со која производот за прв пат **станува** достапен на пазарот во Република Македонија;

в) “производител” е секое правно или физичко лице кое произведува производи или обезбедува дизајн **и** производство на производот и истиот го **пушта на пазарот** под свое име или трговска марка;

г) “овластен застапник” е секое правно или физичко лице основано во Република Македонија кое добило писмено овластување од производителот да дејствува во негово име и за негова сметка за посебни активности **од кои произлегуваат обврските за застапништво утврдени во** овластувањето согласно закон;

д) “увозник” е секое правно или физичко лице основано во Република Македонија кое на пазарот **во** Република Македонија пушта производ од **друга** земја;

ѓ) “дистрибутер” е секое правно или физичко лице во синцирот на набавки кое не е производител ниту увозник, а пушта производ на пазарот;

е) „надзор на пазарот“ се активности и мерки кои се превземаат од државните органи со цел да се обезбеди дека производите одговараат на барањата утврдени со законите и со прописите донесени врз основа на тие закони и кои не ги загрозуваат здравјето, безбедноста или други аспекти за заштита на јавниот интерес;

ж) „органи за надзор на пазарот“ се : Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Државниот трудов инспекторат, Државниот инспекторат за техничка инспекција, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за електронски комуникации и **други органи на државната управа или инспектори кои вршат надзор на пазарот во согласност со закон.**

ѕ) „економски оператори“ се производителот, овластено застапник, увозникот и дистрибутерот;

и) "пуштање во слободен промет" е постапка во согласност со одредбите на Царинскиот закон;

ј) “**враќање**” е секоја мерка која има за цел да постигне враќање на производот кој **е на располагање** на крајниот корисник;

к) “повлекување” е секоја мерка која има за цел спречување на **определен** производ кој се наоѓа во синџирот на набавки **да биде достапен на пазарот**;

л) “царински орган” е орган утврден со Царинскиот закон и **Законот за Царинската управа**;

Општи барања за надзор на пазарот

Член 5

- (1) Со надзор на пазарот се обезбедува производите во зависност од нивната намена или под условите кои се исполнети за нивно пуштање на пазарот и кога се соодветно инсталирани и одржувани **кои** може да влијаат на здравјето или безбедноста на корисниците или во било кој **друг** случај не се во сообразност со применливите барања утврдени со законите и со прописите донесени врз основа на тие закони **да** се повлечат или се забрани или ограничи нивното пуштање на пазарот, за што јавноста и надлежните државни органи во Република Македонија и земјите членки на Европската унија соодветно се информираат.
- (2) Органите за надзор на пазарот **од член 10 ства (2) на овој закон**, во рамките на своите годишни програми за надзор на пазарот и **Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот се должни да преземат мерки** за било која категорија на производ во согласност со закон.
- (3) Надзорот на пазарот се однесува и за производи кои се изработени или произведени за сопствени потреби на производителот **согласно** закон.

II. КООРДИНАЦИЈА НА НАДЗОР НА ПАЗАРОТ

Обврски за информирање

Член 6

Министерството за економија ја известува Европската комисија за органите за надзор на пазарот и за нивните надлежности.

Координативно тело за надзор на пазарот

Член 7

- (1) За постигнување на ефикасна координација на надзорот на пазарот и олеснување на размената на податоци и информации, **се основа** Координативно тело за надзор на пазарот (во натамошниот текст: Координативно тело).
- (2) Координативното тело е составено од координатор, заменик координатор, **по еден** претставник од органите за надзор на пазарот **како и секретар од Државниот пазарен инспекторат**.

- (3) Во работата на Координативното тело може да учествуваат и претставници на други државни органи и институции кои имаат надлежност во надзорот на пазарот.
- (4) Координаторот, заменикот координаторот, претставниците и секретарот од ставот (2) на овој член, на предлог на министерот за економија ги именува и разрешува Владата на Република Македонија за време од четири години.
- (5) Координаторот, заменикот координаторот, претставниците и секретарот од ставот (2) на овој член за својата работа добиваат надоместок кој го утврдува Владата на Република Македонија.
- (6) Административно-техничките работи за Координативното тело ги врши Државниот пазарен инспекторат.

Работи кои ги врши Координативното тело

Член 8

- (1) Координативното тело ги врши следните работи:
 - 1. Воспоставува соодветни механизми за комуникација и координација помеѓу органите за надзор на пазарот;
 - 2. Воспоставува соодветни постапки за:
 - следење на барањата или извештаите кои се однесуваат на ризикот за производите **согласно** закон;
 - следење на несреќните случаи и опасностите по здравјето за кои постои сомневање дека се предизвикани од производите;
 - **да** потврди дека корективни дејствија се превземени и навремено се известени органите за надзор на пазарот и
 - следење на научното и техничкото достигнување за прашања поврзани со безбедност на производите.
 - 3. Врши активности во насока на олеснување на размената на податоци и информации меѓу органите за надзор на пазарот;
 - 4. Остварува координација во спроведувањето на заедничките планови и постапки за постапување во итни случаи;
 - 5. **Донесува акт за формата и содржината на СЕ ознаката, кој се објавува во Службен весник на Република Македонија;**
 - 6. Изработува и предлага **Национална програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот.**
- (2) Координативното тело за својата работа донесува деловник.
- (3) Координативното тело доставува до Владата на Република Македонија извештај за својата работа за претходната календарска година најдоцна до крајот на месец февруари во тековната година, **заради информирање.**
- (4) Извештајот од ставот (3) на овој член се објавува на веб страницата на Државниот пазарен инспекторат.

Национална програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот

Член 9

- (1) Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот ја донесува Владата на Република Македонија за период од две години.
- (2) Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот се објавува на веб страницата на Министерството за економија - Државен пазарен инспекторат.
- (3) Министерството за економија ја известува Европската комисија за донесената Национална програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот, како и за реализација на активностите утврдени во програмата.

Обврски на органите за надзор на пазарот

Член 10

- (1) Органите за надзор на пазарот нивните надлежности ги спроведуваат согласно **начелото** на пропорционалност.
- (2) Органите за надзор на пазарот изработуваат и донесуваат свои годишни програми за надзор на пазарот согласно насоките утврдени за специфичните сектори за надзор на пазарот во **Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот**, како и да ги спроведат активностите од тие програми во текот на годината.
- (3) Органите за надзор на пазарот да вршат периодични оценувања и ажурирања на своите годишни програми за надзор на пазарот во случај на донесување на нови закони и прописи донесени врз основа на тие закони кои се однесуваат на нивните надлежности за надзор на пазарот и објавуваат на нивните веб страници.

Мерки за вршење надзор на пазарот

Член 11

- (1) Органите за надзор на пазарот вршат соодветни проверки на карактеристиките на производите на определно ниво преку проверки на документи, и каде што ќе има потреба, преку физички и лабораториски проверки на репрезентативни примероци.
- (2) Во случаите од став (1) на овој член, органите за надзор на пазарот водат сметка за принципите за оценка на ризик, барањата и другите информации.
- (3) Органите за надзор на пазарот можат да побараат од економските оператори да им ја стават на располагање **целата** документација и сите информации кои сметаат **дека се** неопходни за спроведување на **нивните** активности и

- каде што тоа ќе се покаже како потребно и оправдано, да побараат да влезат во просториите на економските оператори и да земат потребни примероци од производите. Кога ќе сметаат за потребно, органите за надзор на пазарот можат да ги уништат или на друг начин да ги направат неупотребливи производите кои претставуваат сериозен ризик **за здравјето и безбедноста**.
- (4) Во случај кога економските оператори ќе презентираат извештаи од тестирање или сертификати за оцена на сообразност издадени од акредитирано тело за оцена на сообразноста, органите за надзор на пазарот ќе ги земат предвид овие извештаи или сертификати.
- (5) Органите за надзор на пазарот преземаат соодветни мерки за предупредување на корисниците во разумен временски рок **согласно закон**, за ризиците кои се утврдени кај било кој производ, со цел да се намали ризикот од повреда или друга штета.
- (6) Органите за надзор на пазарот соработуваат со економските оператори во однос на активностите кои би можеле да ги спречат или намалат ризиците предизвикани од производите кои се пуштени на пазарот од тие економски оператори.
- (7) Во случај кога органите за надзор на пазарот ќе одлучат да се повлече производ произведен во земја членка на Европската унија, за тоа ќе го известат економскиот оператор на земјата членка на адресата наведена на производот или на документацијата што го прати производот. **(точка 3 од член 19 на регулативата)**
- (8) Органите за надзор на пазарот своите надлежности ги вршат независно и непристрасно согласно закон.
- (9) Органите за надзор на пазарот водат сметка за доверливоста, со цел да се заштитат трговските тајни или личните податоци согласно **прописите за заштита на личните податоци и прописите за класифицирани информации**.
- (10) **За вршење на физички и лабораториски проверки на репрезентативни примероци од стан (1) на овој член се обезбедуваат средства од буџетот на Република Македонија.**

Производи кои претставуваат сериозен ризик

Член 12

- (1) Органите за надзор на пазарот обезбедуваат враќање, повлекување или спречување на производите кои се пуштаат на пазарот, а кои претставуваат сериозен ризик за кои е потребна брза интервенција, вклучувајќи го и сериозниот ризик чии последици не настануваат веднаш.
- (2) За случаите од став (1) на овој член, Државниот пазарен инспекторат е должен веднаш да ја извести Европската комисија преку системот за брзо информирање за производите кои претставуваат сериозна опасност (RAPEX).
- (3) Одлуката за тоа дали производот претставува сериозен ризик или не, ќе се заснова на соодветна проценка на ризикот, за што во предвид се зема природата на ризикот и веројатноста од негово настанување. Можноста за постигнување на повисоко ниво на безбедност на производот или

постоењето на производи кои носат пониско ниво на ризик нема да се сметаат за основ за оценка на производ кој носи сериозен ризик.

Мерки за ограничување

Член 13

- (1) Органите за надзор на пазарот ќе обезбедат дека секоја мерка што ја преземаат е согласно со законите и прописите донесени врз основа на тие закони, за забрана или ограничување на производот пуштен на пазарот, да се повлече од пазарот или да се врати, е пропорционална и го содржи **правниот** основ врз која е донесена.
- (2) За мерките од став (1) на овој член, веднаш се известува економскиот оператор кој истовремено ќе биде известен и за расположливите правни лекови и за роковите за нивно поднесување согласно закон.
- (3) Пред **преземање** на мерката од став (1) на овој член, економскиот оператор може да ги **достави** своите забелешки во рок од 10 дена од денот **кога го примил записникот за извршениот надзор**.
- (4) По исклучок од ставот (3) на овој член, економскиот оператор нема да може да ги даде своите забелешки поради итноста на мерката која се донесува за заштита на јавниот интерес, за заштита на здравјето или безбедноста или друг основ кој се однесува на јавниот интерес согласно закон.
- (5) Во случаите од став (4) на овој член, економскиот оператор може да ги даде своите забелешки во најкус можен рок по превземеното дејствие на органите за надзор на пазарот, при што превземеното дејствие може веднаш да биде **преиспитано**.
- (6) Ако економскиот оператор докаже дека превзел ефективни дејствија, мерките од став (1) на овој член веднаш ќе се повлечат или изменат.

Размена на информации преку системот за брзо информирање за производите кои претставуваат сериозна опасност (RAPEX)

Член 14

- (1) Ако органите за надзор на пазарот **преземат** или имаат намера да **преземат** мерка согласно член 12 на овој закон и сметаат дека причините за **преземање** на мерката или ефектите на мерката ја надминуваат територијата на Република Македонија, **Министерство за економија – Државниот пазарен инспекторат** за тоа веднаш ја известува Европската комисија преку системот за брзо информирање за производите кои претставуваат сериозна опасност (RAPEX) согласно Законот за безбедност на производите **и прописите доенсени врз основа на тој закон**.
- (2) Ако производот претставува сериозен ризик при пуштањето на пазарот, **Министерство за економија - Државниот пазарен инспекторат** веднаш ја

известува Европската комисија, за секоја доброволна мерка превземена од економскиот оператор за која што **известил**.

- (3) Информациите кои се доставени согласно ставовите (1) и (2) на овој член задолжително ги содржат сите релеватни **податоци**, особено податоците кои се **потребни** за идентификација на производот, потеклото на производот и синџирот на набавки, ризикот кој го носи, природата и времетраењето на донесената мерка, како и за сите мерки кои економскиот оператор доброволно ги презел.

Принципи на соработка помеѓу Република Македонија, земјите членки на Европската Унија и Европската комисија

Член 15

- (1) Органите за надзор на пазарот обезбедуваат ефикасна соработка и размена на информации со соодветните органи за надзор на пазарот од земјите членки на Европската Унија, како со Европската комисија и соодветните органи и тела на Европската унија, во однос на нивните програми за надзор на пазарот и сите прашања кои се однесуваат на производите кои носат ризик.
- (2) За целите од став (1) на овој член, органите за надзор на пазарот даваат помош на другите органи за надзор на пазарот од земјите членки на Европската Унија преку доставување на информации или документи, преку вршење на определени истраги или преку било кои други мерки и со учество во истраги покренати во друга земја членка.
- (3) Секоја информација која е доставена од економскиот оператор согласно од член 13 став (3) на овој закон или на друг начин ќе биде вклучена во известувањата што ги доставуваат органите за надзор на пазарот до другите земји членки и Европската комисија за своите наоди и превземените дејствија. Секоја дополнителна информација од страна на органите за надзор на пазарот јасно се назначува дека се однесува на информациите кои се претходно доставени.

III. КОНТРОЛА НА ПРОИЗВОДИТЕ КОИ СЕ ВНЕСУВААТ НА ПАЗАРОТ

Општи барања за контрола на производите кои се внесуваат на пазарот

Член 16

- (1) Контролата на производите кои се внесуваат на пазарот **во Република Македонија** ја спроведува царинскиот орган во соработка со органите за надзор на пазарот во рамки на **надлежностите утврдени со закон**.

- (2) Органите од став (1) на овој член се должни да вршат соодветни проверки на карактеристиките на производите согласно со принципите утврдени во член 11 ставовите (1), (2), (3) и (4) од овој закон, пред тие да се пуштат во слободен промет.
- (3) Царинскиот орган и органите за надзор на пазарот се должни меѓусебно да соработуваат разменувајќи ги информациите кои се однесуваат на нивните надлежности.
- (4) Царинскиот орган е должен да го спречи пуштањето во слободен промет на производот кога еден од следните наоди е констатиран при проверките од став (1) на овој член:
- а) производот е со карактеристики кои предизвикуваат причина да се верува дека производот, кога соодветно ќе се инсталира, одржува и користи, претставува сериозен ризик за здравјето, безбедноста, животната средина или на било кој друг јавен интерес.
 - б) производот не го придружува писмена или електронска документација која е задолжителна **согласно закон или не е означен согласно тие закони и прописи;**
 - в) производот е означен со погрешна или лажна "СЕ" ознака.
- (5) Во случаите од став (4) на овој член, царинскиот орган веднаш ги известува органите за надзор на пазарот за секое спречување за пуштање во слободен промет на производот. **(посебен став под точка ц од член 27 од Регулацијата)**
- (6) За поефикасно остварување на целите од овој член, царинскиот орган и органите за надзор на пазарот склучуваат меморандуми за соработка.

Пуштање на производите во слободен промет

Член 17

- (1) Производот чие што пуштање во слободен промет било спречено од царинскиот орган во согласност со член 16 од овој закон, може да се пушти во слободен промет доколку во рок од три работни дена од денот на неговото спречување, царинскиот орган не добие известување за било какви дејствија преземени од органите за надзор на пазарот и под услов да се исполнети сите други барања и формалности за негово пуштање во слободен промет.
- (2) Кога органите за надзор на пазарот ќе утврдат дека производот не претставува сериозен ризик за здравјето и безбедноста или кога не е во спротивност со **барањата утврдени со закон**, тој производ ќе биде пуштен ако ги исполнува сите други барања и формалности за негово пуштање во слободен промет.

Национални мерки

Член 18

(1) Кога органите за надзор на пазарот ќе утврдат дека производот претставува сериозен ризик, тие се должни да ги превземат сите мерки за забрана на пуштање на производот на пазарот и ќе побараат од царинскиот орган на фактурата која го придружува производот и на било кој друг придружен документ или во електронскиот систем за обработка на податоците да ја наведе следнава забелешка:

„Опасен производ – не е дозволено пуштање во слободен промет” – **и се наведуваат** одредби од соодветниот закон.

(2) Кога органите за надзор на пазарот ќе утврдат дека производот не е во согласност со **барањата утврдени со** закон, се должни да преземат соодветни мерки со кои може, доколку е неопходно, да се забрани тој производ да се пушти на пазарот.

(3) Кога пуштањето на пазар е забрането согласно став (2) на овој член, органите за надзор на пазарот се должни да побараат од царинскиот орган да не го пушти производот во слободен промет и на фактурите која го придружува производот и на било кој друг придружен документ или во електронскиот систем за обработка на податоците да ја наведе следнава забелешка:

„Несообразен производ – не е дозволено пуштање во слободен промет” – **и се наведуваат** одредби од соодветниот закон.

(4) Кога производот повторно бил пријавен во царинска постапка, која е различна од пуштање во слободен промет и органите за надзор на пазарот немаат забелешки, **мерките** од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, ќе се наведат во документите под исти услови кои се користат во таа постапка.

(5) Органите за надзор на пазарот во соработка со царинскиот орган може да ги уништат, или на друг начин да ги направат неупотребливи производите кои претставуваат сериозен ризик согласно законите.

(6) Органите за надзор на пазарот се должни да му достават информации на царинскиот орган за категориите на производи кои претставуваат сериозен ризик или за кои било идентификувано дека не се во согласност **со мерките од** ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

IV. СЕ ОБЕЛЕЖУВАЊЕ

Примена на СЕ обележувањето

Член 19

СЕ ознаката претставува единствена ознака со која се потврдува **сообразноста на производот со применливите барања утврдени во законите и прописите донесени врз основа на тие закони со кои се уредува постапката за нејзино ставање.**

Општи принципи за **примена на** СЕ ознаката

Член 20

- (1) СЕ ознаката се става само од производителот или неговиот овластен застапник.
- (2) СЕ ознаката се става само на производи за кои е утврдено нејзино ставање во законите и прописите донесени врз основа на тие закони и нема да се става на ниту еден друг производ.
- (3) Со ставање или со прикачување на СЕ ознаката, производителот наведува дека превзема одговорност за сообразноста на производот со сите применливи барања утврдени во законите и прописите донесени врз основа на тие закони со кои се уредува постапката за нејзино ставање.
- (4) **Не е дозволено ставањето на други ознаки** на производот за кои постои веројатност дека трети лица би можеле да бидат доведени во заблуда во однос на значењето на СЕ ознаката.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Усогласување на постојните програми за работа

Член 21

Органите за надзор на пазарот се должни да ги усогласат своите програми за работа со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Прописи

Член 22

- (1) **Координаторот, заменикот координаторот, претставниците и секретарот** на Координативното тело ќе бидат **именувани** од Владата на Република Македонија во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- (2) Националната програма **за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот** ќе се донесе во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- (3) Меморандумите за соработка од член 16 на став (7) од овој закон ќе се склучи во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- (4) **Начинот и постапката на уништување на производите и нивното правење на неупотребливи производи од член 11 став 3 и член 18 став (5) на овој закон**

го пропишува министерот за економија во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Одложена примена

Член 23

Одредбите на член 11 став (7), член 14 став (1) и член 15 ставови (2) и (3) од овој закон ќе се применуваат по пристапувањето на Република Македонија во Европската унија или со влегувањето во сила на соодветен договор за оцена на сообразност со Европската Заедница.

Влегување во сила

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.